Масса а мехкашкара пролетареш, вlашаrlххета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Советех Министрий Советех орган

(«СВЕТ»). Орган Чечено - Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено - Ингушской АССР.

№ 9 (6443). | ЕРА, 13 январь 1972 шу. | Мах 2 кап. | Газет арадувла 1923 шера дениз

ТЕХКА МЕТОД

[illegible] уйлаехи гIуллакхехь долчу [illegible] ех партийн организацеш КПСС XXIV съезд хиначул тIехьаrIа. Коммунистий, беррига къахьегамхой уйла, хьнар, [illegible]

[illegible]

бахьанехь, дикане ницсу духхьал тамашийна чIоагIа критика «тональностах», «доайроках», «уместностах», «формах» сакхе а Iема, бокъонца ше ма ярра из кхетае бищбенна хулчоа тара бола болхлой. Критика духхьал IотеIаеш а нийсау моттигаш Сел дукха хз а йоаццаш нийсъелар уж, масала, Могилевски областа Бобруйски районе. Укказа гIелад яхьаш кхестабеьб парте райкома хьалхара секретарь хиначa М. Ржанова партийн вахара нормаши КПСС Устано дIадехарши телхаду вьина лакхе латтача партийни организацъа хоам беь дукха коммунисташ. Белоруссе Компарте ЦК чIоагIа бехк

бееб райкома кулгалдеча болхлошта цу фактай мах беча хана мело ярах, бокъонца тиша болхши принцип йолаши ца хиларах, коммунистана нийса дешi дола критически хоамаш тахкара гIуллакх [illegible]

[illegible]

исторически [illegible] дIадех кхы а нийсаrIча леррагIа хаха юкъе беча организаторски, политически, кхетама балха формаши методаши эргайоахаш тоелга, ширъяьина оамалаши кхетамаши цIеадаь дIадоахилга. Парте хьалхашка оттадаь деххараш тоаме кхоачашдара, бIубенна дIахьалхашкахьа ахара; тешаме доаккхагIдола хIамаш кирагIдуалара вайна ноакъостал ду коммунистех доаллаш хила хьакъ долаш долча бокъонца бакъдаращарча революционно - критически, новаторски гIулакхо. Из да хIара партийни организаце низ, бокъонца дола денал хьахьокхар.

(11 январера «Правда» передовая).

Дукха болх ба хIана дIадучча фуна кондици тохкача инспекцеша бер. Боахамаша Iалашдаьча бIаьсти юччa юртбоахама культурий фу,дика-ло мишталa хьажа беш ба цар болхлой. Дика сарцагIдаьнна цу гIулакха укх доакъошка Шьале района межрайонни фу тохкача инспекце йоккхагIа йола техник-лаборант П. С. Хильченкон техник-лаборант К. А. Пушко. Шоай сменши нормаш юкъера лаархIача 150-160 процент хкоачашъю цар.

Сурта тIа: (аьрдехьара аттехьа) йоккхагIа йола техник-лаборант П. С. Хильченко, техник-лаборант К. А. Пушко.

С. ХАЙНЕВА сурт.

ТХЬАМКА — МАЬХЕРА КУЛЬТУРА

Бокхача толамца чаккдаьккхар пхоалагIча пятилетка хьалхара шу Нохчи-Юрта района Гагарина цIерагIча колхоза къахьегамхоша. Шоай шу ца кхоблш социалистически яхь а этта пачхьалкхен задани хинад кхьеха кхоачашйир. Пленал соагIа дехьар [illegible], тхьамка.

Хоал да тхьамка кхеде. Хоаш да из культура мел Iуналь [illegible] [illegible]

[illegible]

мунаста Кагиров Самавла кулгалдеча пхьоалагIча бригада членаша. Цудухьа цар вIашгIехьдаьлар кхишка кхедаь тхьамка дикагIдолча сортагIа хийттен кул дьувкьам лахла хийттен.

Къаьст-къаьста задамаш а бригада хIара тхьамка лахадархоачуш. Масала, ше лелаеча 0,5 гектара тIара дааккхача 30 центнер тхьамкаха 3 эзар сом делар колхозо Эдархаиова Суруижайна. [illegible]

[illegible] дехча ла[illegible] органически удобренеш ехкаш, юрта боахама техника тоаеш, паринакош бовзам кийчбеш ба колхозхой укх деношка.

В. ГАЙТЕМИРОВ.

ДОАЛЛАХАРЧА РЕСПУБЛИКАЯ ПРОМЫШЛЕННОСТА 1971 ШЕРА ПЛАН КХОАЧА ШЪЯРА ХЬАКЪЕХЬАРА

СВЕДЕНЕШ

(проценташа)

	Нохч-ГIалгIай АССР	Къабарда-Балкхарой АССР	Черкий-Балкхарой АССР	Дагестански АССР
Продукцеяа реализаци яра объема план кхоачашъяр	101,3	101,7	103	101,9
1970 шерашл нийсйича продукцена реализаци яра объем лакхъялар	108,3	105,5	108	107,5
1970 шерашл нийсйича валови продукци дукхагIа арахецар	107,1	108,3	111	101,8
1970 шерашл нийсйича къахьегама оасарле лакхъялар	106,6	105,4	106	103,3
Ерригa предприятеш (бакача вала бытови гIулакхаш деча министерства предприятеш йоацаш)	168	141	120	105
Царех: 1971 шера план продукцени реализаци яра боарама кхоачашъьнарц	8	19	4	15

«ЧЕЧИНГСЕЛЬСТРОЙ»

ЮРТАШКА ГIИШЛОШЪЕРИЙ КЕРДА РУБЕЖАШ

«Чечингсельстрой» треста болхлой, инженерно-технически балхаш дерий, гIулакхерча наьха коллектива социалистически деккхараш

«Чечингсельстрой» треста коллектива, [illegible] пятилетка хьалхарча шера план хинна хьалха кхоачашъяра социалистически яхь а [illegible]

[illegible]

Юрташкарча районашка маша метте хьалдешт чуIе цIенош, хIаьта цу гIулакха юкъе тоьаш дакха даьш вай «Чечингсельстрой» болхлошси специалисташи. ЧуIе цIенош — 15 эзар квадратни метр — [illegible]

Къахьегама оасарле планагIа лаьрхIа хиначул 7,2 процент лакхьъелай, хIаьта дIадаьхача шера цу хаьнаца нийсйича — 18 процент дукхагIа, 480 эзар сом пайда баьб.

Керда 1972 шу — Советски Социалистически Республикай Союзан Нохч - ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республикан 50 шу [illegible]

[illegible]

ХЬАЙБАШ ЛЕРТТIА IАНГАРА ДАХА

КПСС Централ[ьни] Комитета [illegible] СССР Лакхехьарча Совета [illegible] чIоагIъьача кердача пхе шера планагIа 1971 —1975 шерашка хIара шера чухьаш йола юртбоахама продукци 20—22 процент дукхагIа хила еза дIалахача пхе шера хиначул. Цу дакъе бокхтонхама деккхараш кхоачашдо дезе хьайбаш лелаадерий а.

Хоаш ма дарра, хьайбаш лелаадерашта эггара доаркIамегIа йола ха Iа да. Iан замалахь баьчи балха итогаша хьахьокх цу гIулакха теркам тIа а бахийта хьайбаш лелалара отрасль дегIа йоалара йоакхо ш боахамаш а, цу гIулакха кулгалхой дукха сагота ца хинна боахамаш а. Практика хьахьекха да Iан замалахь мело кърий гIулакхаш бIаьстий а эхкий а метта оттаде хала долга.

Вай республикерча дукхагIдолча боахамашка ца кхетадеш хьайбаш лелалара гIулакха лерттIа теркам дIабахийтаб.

Из дьахьокх вай колхозашен совхозашен цхьа Iана кийчоно. Укх шера республикера боахамашка дIадахача шера хиначул дукхагIа Iалашдаьд доакъар. Масала, йол 15 процент, ча 35 процент дукхагIа да боахамашка, дукхагIа еллай силос. Укх гураь эггара хьалха 35 эзар топп сенаж Iалашье вIаштIехьдаьлад боахамий, [illegible] дукхагIа хе кийчдаь витамини хьоар.

Цу дакъе [illegible] Сунженски района Кирова цIерагIча колхоза хьайбаш лелаадераша. Концентрированни доакъарах механизированни хьисапе муж кийчбу цех я колхозе, хIаьта цу чу кийчбаь муж трубопроводашца хьайбаш латтача помещенешка дIаухийт. Моша доакъар кийчдеш а цех я колхозе. Иштта кийчдаь доакъар дуача хьайбай продуктивность лакхлу. Цудухьа пачхьалкхенга шура йоккхара

[illegible] вIаштIехьачанна вIаштIехьачанна кердача пхе шера [illegible] гIулакх хилаккха [illegible] цIерагIча колхозе. Грозненски района «Ермоловски» совхозе, Надтеречни, Гудермесски районашкарча цхьадолча боахамашка. Цудухьа атто кхеталуш да цу районашкара дукхагIа йолча шурий - товарни фермий коллективаша шоай план кхоачаш а тIехкхоачаш а хилга.

Белгалде деза уж толамаш шоаш хьа ца хиниига. Хьалха латтача фермашка къахьегамхошта юкъе шерра яржай социалистически яхь, массанехьа хьалха латтараш, яхь вIаштIехьйоахараш коммунисташ ба. Цу боахамий кулгалхоша, специалисташа, партийни организацеша дерригa а ду къахьегамхой балдахара материальни моральни безам совбаккхара.

[illegible]

Из деррига ахча тIехьагIа лоархIаме да помещенешка а фермий коашка а санитарно - гигие[ни]...

[illegible] иза да деза фермашка а ноларе а [illegible] дезинфекцеш а болаш. Из да дола ферме етте дезинфекци-оиии лазараш чуда тарау.

Алахза дерриг республика цхьадолча боахамашка хIана а тIехьа хьайбаш Iангара дахара гIуллакх лерттIа вIаштIехьаьчаха доацалга. Царна юкъе да Наьсаре, Наурски, Грозненски, МалгIабика районашкара цхьадола боахамаш. Хьайбаш чулаттача помещенеш ремонт яра тIехьбисаб Наьсаре района «Экажевский» совхоза, Грозненски района «Загорский» совхоза, Ачхой - Мартане района «Лермонтовский» совхоза кулгалхой. Цхьаолча боахамашка йоакхо ца фермашкарча балдашта механизаци яра, цудухьа болашца, тохаш ду балхаш. Наурски района «Терский» совхоз, «Россия» колхоз, Гудермесски района «Гудермесский» совхоз.

Социалистически яхь лерттIа вIаштIехьа ца йоаккхаш, къахьегамхой балхаара материальни моральни безам совбаккхара хIана ца деш а боахамаш да республике. Уж ла [illegible] [illegible] кхоачамбоацараш да.

Уж деррига а кхоачамбоацараш дIадахара хьайбаш лелаадерашта юкъе организаторски, политически болх чIоагI бе беза, къахьегама оасарле лакха йолаш цар бола бергболаш деррига хьалее вIашIтIехьдаха деза. Цу гIулакха парти[й]ни организацеш еза моттигера партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш, моттигера Советаш, боахамий кулгалхой, специалисташ.

Из деча мара вIаштIехьаргдац пятилетка шоллагIча шера пачхьалкхен планаш а социалистически деккхараш а кхоачашде.

КПСС XXIV съезда решенеша ма яххара бола вIаштIехьбакхаш.

Укх деношка СЕВКАВИНИ экспериментальни заводе хилар США империалисташа Вьетнаме лелаеча харц гIулакхашта духьалара болхлой, инженерно-технически болхлой, гIулакхерча наьха митинг.

СУРТА ТIА: завода № 12 йолча лаборатора инженер, комсомола комитета секретарь А. А. Гончаренко къамаьл деш ва митинге [illegible].

И. ПЛИЕВА сурт.

ХРОНИКА

СССР Министрий Совето союзни бьаб ТАСС-ах союзно-республиканска доархIамера информаци орган — СССР Министрий Советора Советски Союза Телеграфни агентство (ТАСС) хьакра а ший положенета даллача ТАСС-е СССР Министрий Совета пачхьалкхен комитетий болен хIаьта союзно - республикански информационни агентстваи — союзни республикий Министрий Советий пачхьалкхен комитетий болен бокъонаш лайтера а хьакъехьа.

ВАРШАВСКИ ДОГОВОРА ЮКЪЕ ДАК[Х]А ЛОАЦАЧА ПАЧЧАХЬАЛКХЕНИЙ ПОЛИТИЧЕСКИ КОНСУЛЬТАТИВНИ КОМИТЕТ ГУЛЪЯРАХ

ВьаIа бартагIа 1972 шера январь чакхбоалаш Праге кургьа Варшавски Договора юкъерча пачхьалкхений Политически консультативни комитета арсIанара совещани.

СОВЕТ ШИЙ ДЕКХАРЕХ ЛОАРХIАЮ

Наурски [illegible] станицин Советан Совет я. ХIара дукхагIолча мотт[illegible] 1971 шере социалистически яхь итогаш ю бан[illegible]. Еррнгроссийски социалистически яхь хьалхара моттиг [illegible] къовсам лоаттабеш я Калиновски къахьегамхой депутатий станицин Совет.

Юрта бахам, халкъа образованин дегIайоьлазра, бахача нахе культурно - бытови хьалаш тоадара, наха медицински гIуллах дикагIа [illegible] доладира, торговли обществени кхачаней предприятей болх [illegible], юрт хозьера [illegible] социалистически декхарш тIелоцадар станицин Совето. Цул денош итогаш еш гучадаьллер шу дехарех станицин Совета депутатий дика лоархIабеш хилар.

Калиновски станицин Совет бе районе [illegible] бола бахам — Ленина цIерагIара колхоз. № 2 йолу юрта бахамо профессиональни - технически училище, участкови больница, бытовой хьашташ кхочушдаре павильон, кхоъ тика, столови, хьийбеш лелаеран бешана дахра школа-интернат, иштта кхийола учреждени.

Къахьегамхой депутатий юрта поселкови Советий болх тоабаран бола КПСС IIК сентябрень юртен поселкови Советах бола Закони кхочеш [illegible] станицин Совета [illegible] бахамех социально-культурни вахара кугала делга. Станицин Совета баррагIача депутатех 70 процент юртабахаме къахьегаш ба.

1971 [illegible] шу дика толамаш доахаш чакхдаьккхар Ленина цIерагIа колхозо. ТIехьхочан [illegible] пачхьалкхена иштта юртбахама продукти [illegible] кара [illegible] социалистически [illegible]. Иштта [illegible] 2800 тонна болча пачхьалкхена 3053 тонна [illegible] декхар; [illegible] 960 тонна [illegible] 966 тонна дулх декхар; [illegible] 1820 тонна [illegible] 1883 тонна [illegible]. [illegible] социалистически [illegible] бахама [illegible] [illegible].

ДIалаьча [illegible] района станицин Советашца [illegible] тIехьа [illegible] сарех [illegible] Калиновски станицин Совет юртбахама продукташта закупка ера юрта бахача [illegible] [illegible] бытови а культурни а хьалаш [illegible] [illegible] социалистически [illegible] [illegible] иштта [illegible] [illegible].

Цхьаболча юртан поселкови Советий бола тоабаран бола социалистически [illegible] тIеме дукхагIа тархо е хьаш исполкома юртбахаман гIайгIа, бахача наьх культурно-бытови хьалаш [illegible] дахара, общественни порядок ларбира. ДIалахача шера станицин Совета исполкома заседанешц сессешкех хаст-хаста дийцад юрта бахамах дахца дешаш, иштта [illegible].

ТIаьхьа [illegible] кхоешшы исполкомо иштта тIехьожар доаттабарах дика беркат даьлла [illegible]. Чакхдаьнначе шера лаахбенаб [illegible] хIара тоера тIара чукхача [illegible] къаш, план [illegible] йолча 811 [illegible] кхедаьд. ХIаьта аIара бIаьж жийна тIехьара 107,6 Iаьхар я кхебаьд.

Колхоз къахьегамхоша юкъе дика кхетама болх бешал соьгIа, пятилетнес хьалхе латт станицин Совета дукхагIа бола депутаташ вахах [illegible] а, шера бахтутуш воккхагIа вола жаIу А. Я. Лазарев, аIара 100 [illegible] тIехьара 150 Iаьхар кхебаьб цо, Iаьсий лелаер В. Г. Быков [illegible] 1 600 [illegible] йолча дийнахьа бийсанех 700—800 грамм дулх тIадахетиш аIара Iаев, дукха кхьбаранн.

Дукха каргIдьаца станицин Совета бахача нахах кхьехьа юртбахама специалистий, лорий, хьехархой бытовы хьалаш дIаш, тIехьдоахача, юрт тоаеча, всеобучах йола Закон кхочешдеча.

ДIалаьча шера станицин Совета исполкомаш сессенех [illegible] цар бахача наха ухкаьIамо дIадаьча [illegible] кхочашьбоаца, школа - интерната бахамар кхочашьбоацарех, дукха [illegible]. Цудухьа, 1971 шера [illegible] [illegible] юртара, вахар а. Масала, хьайбаш лелаераште хьалаьяд 270 квадратни метр жиллирпадь йола [illegible], 140 моттиг бола детсадь [illegible]. Хьалъе йоаргьий 600 моттиг йола культура Дворец. ХIаьта [illegible] [illegible] 5 [illegible] [illegible], [illegible] станиц 10 гIуш, иштта кхийола объекташ еш. Самообложене чотах хьехархой чубахача цIеношта капитальни ремонт [illegible] исполкомо, [illegible] бола бахкаш дахд.

Юрт хозьерий тоаеран [illegible] эзар соьгIа Iга ерIай, шйс километра асфальтех [illegible] билдий станицерта [illegible] магистрала кхенаьадд, 20 эзар квадратни метр тротуара [illegible], иштта кхыдола балхаш даьд.

Лаже терко [illegible] станицин Совето бахача [illegible] юртбахама продукташта закупка ера. Дукх [illegible] социалистически декхараш 100 процент [illegible] 151,4 [illegible] тха 159,0 процент кхочашдаьд.

Станицин Совета исполкомо дика [illegible] ду бахача наьх самодеятельни общественни организацешта. Совета территоре тIа 60 общественни организацешта я болх беш. Халкъа дружинаш, [illegible] уличий комитеташ шоай бола тоабар [illegible] долаш дIалаьача шера дукъа [illegible] социалистически [illegible] толлам моттиг [illegible]. Общественни организацешта дIоагIа [illegible] доаттабу кортa бахабу [illegible], [illegible] кагтрепокта юкъе [illegible] хьетама болх бу. Къаьнта дика [illegible] [illegible] бола депутат Н. С. Востриков керте иштта [illegible] комиссий судо. Дукха [illegible] болаш, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] дуьнна [illegible] [illegible]. Иштта наха [illegible] [illegible] [illegible] Л. П. Ларионова керте латтача кхалнаьха Совета бу болх. Даим бувзам доаттабу Совето школанца, учреждешца, организацешца. Всеобучах дола Закон кхочашдарa [illegible] [illegible] бахача наьха [illegible] керта гражданска образа [illegible] [illegible] хьача дахьа лоац.

Кердача шера хьы а шерагIа, [illegible] болашагIа я станицин Совета [illegible] плана. Бахача наьха вахара хIал тоадара КПСС XXIV съездо белгалдаь декхараш кхочашдара тIеразь я уж.

С. ШАДИЕВ,

Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета организаторски отдела инструктор.

Укх пятилетка вай махка хьаергда управлене автоматизированни 1600 соьгIа система, 3000 вычислительни центраш технологически процессашта управлене системаши. Царех вейна лаара эффективность наьха сапна дакхьа даьрхIад, хIаьта цу гIуллахо сихьдергда мехка вычислительни центраш бIарча цаI йола система хьалхьа долддалар.

Из вейнар кхочашдеча доккха дакъа лоац Орджоникидзе цIерагIча счетни электронни машеный Минска завода коллективо. «Минск-23», «Минск-32» электронни вычислительни машенаш (ЭВМ) бIаргаго беш я Советски Союза массе меIингарча предприятешка.

Белорусски электронно - вычислительни машенаш рогIа хиена СЭВ-а мехкашка а хIаьта иштта Голландe, Инде, АРЕ, кхьча пачхьалкхашкахь.

СУРТА ТIА: «Минск-32» яха ЭВМ дIашаргIйолаеча кертерча конвейере. Хьалхашкахь —монтажницаш Лидия Ранжинки (аьттохьа) Лариса Голдовда.

В. САВОСТЬЯНОВА сурт. ТАСС фотохроника.

НАЬХА ХЬАШТАШ КХОАЧАШДЕШ

[illegible] шера [illegible] хьала [illegible] [illegible] я [illegible] комбината [illegible] [illegible] социалистически декхар хана кхо ди хьалха кхочашдар. Пачхьалкхен планагIа лаьрхIачул соьгIа ера а хийца реализаци [illegible] 100 эзар сома [illegible] [illegible].

Къахьегама оссарло [illegible] задани 107,5 процент кхочашдир, хIаьта арахеца продукцех дIабода мах лехбераш шера пачхьалкхена [illegible] 31 эзар сом.

Дика [illegible] цар электро[illegible] [illegible] материалаш кхоара лоаттабеча [illegible] [illegible] шера цар [illegible] [illegible] [illegible] 5 [illegible] условии доагор, [illegible] материал[illegible] [illegible] дIаштI[illegible] [illegible] техн[illegible] режим [illegible] лаярах, производства экономически эффективность лакхьяра хьинар кхо ца деш къахьегарах.

[illegible] [illegible], [illegible] къахьегамхоша комбината болхамаш дIадоахарца. Укх [illegible] чешдара дукха творчески къахьегар. [illegible] бергат дахийт. Укх шера кхерда арахеца йоллай цига хIа тайпара керда продукци. Из бахача наха чIоагIа доаттаьш дIаэцаш я.

Комбината коллективо доахача къахьегама толамашка [illegible] [illegible] рационализаторски решени изобретенеш. [illegible] кийч а [illegible] производстве [illegible] 15 рационализаторски предложене пачхьалкхена [illegible] эзар сом пайда баьб.

КарагIдьаьначех кхоанам бод комбината коллективо. Пхо шера хана хенал хьалхе кхочашьяра А. Шарипова цIерагIча. Гражданска мешкаш [illegible] [illegible] [illegible] технологии дIайолаь [illegible] цинтича хьал а лаьца кхьа а [illegible] [illegible] къахьегаш я из. [illegible] бетта хьалхарча декада [illegible] [illegible] [illegible] хкхочашьяьй. [illegible] [illegible] ул соьгIа ара[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ческ[illegible] хьалхе латт В. Т. Овчарук керте латтача бухлаш арахецача цаха коллектива. Пятилетка хьалхарча шера план хана 11 ди хьалха кхочашдир цо. ПланегIа лаьрхIачул соьгIа арахийцар, бахача наха дика дIаэцаш бола 190 эзар тайпара бухкеш. Из хул комбината арахецача шерашка задане соьгIа арахийцача продукцех ах соьгIа. Дика дIадоладаьд цаха болх шоллагIча шу а. Кхы мол йолча цехий коллективаша кхочашдийр цар ноябрь бетта [illegible] [illegible].

Дукха болхлой [illegible] цига дIадахача шера [illegible] [illegible] дукх[illegible] [illegible] кхоешш а [illegible] февраль, мартех беттай чотах къахьегаш. Царех я бод иийчбер Юкаева Мария, [illegible] йетта мастер Овчинникова Нина, болхло Исмаилова Бэлла, кхыберааш. Юкъера лаьрхIача шоай сменни нормаш 115—120 процент кхочашдеш царех хIоаранна.

В. ДОТМАРЗИЕВ.

СУРТА ТIА: Беси бетш я М. Юкаева.

М. Плиева сурт.

Балхо тоамбеш хилча

Делачанна лайна кхерабайбарий я хаш, дукха нах чуухар маIача а ихал а наьха бярзкъаш тегача № 4 йолча ателье.

— Е нах, на дуйха ух шуцига — бол аз сайна дутьал волгIача ателье заведующера Дошукаева Муссайга.

— Укхаза аз болх беча шин шу соьгIа йолча хана заказчикаш бовцаш хьашн тха, августсентябрь беттешка уж ветара кIагаргIа йолча хана а, хоаа — кха [illegible] дул ца.

Сага вета кхоьачагIча разрядаргIа я ароадаш а. [illegible] ателье-м. Вонакъа дика тег укхаза. Из дзьа хеза хьалхара бакьаш — цаьа укхаза хIама тегайта вена саг шийца кхы керда эзказчик а вола велаш ухийн хилара. ШоллагIа бакьаш — бозаме тIашара соьгIа тоерадеча боса а лоамта кхача фасонагIа а баржъа тегар. Цудухьа даьбараш Iалаш мастера кулг а лаьца бархада дуьна дIабоалаш шоай бержаш дейкхачоа, из тайгачоа, цу тайпара мах хьаликхебаьчоа шоаш паьла хилар хотташ ателье предложенейн жалоба, мижжиа тIа йолча да дича.

Цу тайпара заказчикаштех ателье хIамаш тегараштех юкъе эттача безамерча гIуллакхаша сонбоах мастерий балхацар бозам. Цунга кьежжа да доаха къадегама толамаш а. Наггаьа бутт дIабоьна мастериша [illegible] баржъа 10—11 (планагIа 8—9 мара дешача), маIача ихал баржъа 9—10 (планагIа 7—8 мара дешача) ца тегаш. Иштта къахьегаш ба хьаьна бешлой Тумгоева Гушерхан, Зиякова Марьям, Габрилля Битина, Хайрулина Медина, кагархой З. Хасаханова, С. Татарханова, Э. Лабазанова, З. Мусханова, кхыберааш.

ХIамаш тегарий [illegible] бозаш а, цу ателье заведующий Дошукаева Муса. Тегаста цу соьгIа да а цу атрепла ца тьхьега.

— [illegible] ателье бола бича а, цу бича а бе ца вета нах,— яхаш дуьц цо. — Бакъда, коллективе сий лош болхарца цхьаьна дIахайтар бах, цу тайпара гIуллакх дIахо лелаьча могийтаргдоацилга. Цул тIехьагIа цхьабараш, цу гIуллакха рогIа бовцарш, балхара дIабаьлар, хIаьта фисраш цIенаматта къахьега баьлар.

Иштта аIашагIьедда коллектив я укхазар ца. Вершига а цига болх беш йолча 24 сагах цкъа ахаш укхаза гоезал Iомаш кагархой ба. Хаина хьона бале а гозал-м моллагIча да ихача мизгарчул йоккхагIа я царга. Царех дукхагIбарий 3—4 разрядаш я.

Хьайха даттара лаьиа а хIамаш тегаш йола маIайг кораеттгIаргеашар вайцаха юкъе. Пандар [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] гIуллакх [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ху[illegible] хIама [illegible] укхаза, вар [illegible] болхал. [illegible] бешаш [illegible] [illegible] мал[illegible]гIа [illegible] а тоа. [illegible] тоаш дош да [illegible] [illegible] кхьалаха [illegible] беркъа [illegible] за яха а [illegible] а вайнаьха [illegible] хилар. [illegible] бе дукха-ча хана [illegible] маIача наьха баржъаш тегаш бола мастераш Исмагилова Муса, Магомедов Хьасан, Дошукаев Ахмед.

ХIара болхлоаш [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] коллектива а укхазар ца. Лаэ да цо доаха къахьегама толамаш. Вай гараше ательер та [illegible] социалистически яхье [illegible] моттиг [illegible] [illegible] [illegible] тоаьяй дуьга.

— Соцаш, [illegible] итогех шера [illegible] [illegible] а байрах, бакъда [illegible] [illegible] баржъаш тега материал хийпаллара из тхоашара дIайоахха хийтаргахьа охха, — боах Дошукаева. Соахь хIамаш тегара шера план 9 декабре кхочашйир цу коллективо.

...Приемне дукха нах бе: тайгадьана баржъа дIадахьа, примерка ейта бьахна заказчикаш. Пенах хьалгулла тайга дьахна массех полтулл костюма. Мел дика хIама тега хьовне в тIаха, гIалат лорадоагIаргдоаш хоза маха баьянхаб царна. Укхаза леттача заказчикашца, хIамаш тегарий балда тепацай хьеьохх керда, шу нар бержта дIадоладаьйта.

А. АЙСАНОВА.

ГIишлошъерий дикагIйола бригада

Юсаг1ча пятилетка хьалхарча шера хьал хенал хьалха кхочашбиналь къе хьаьнача «Севкавгазпромстрой» производственни объединене СМУ-10 гIишлошъерий бригадита юкъе хьалхара моттиг дьаьккхар Толдиев Юсап керте латтача каменщикий бригада. Тха управлене дикагIйола бригадаш хьоахача хана вецара хьалха лIш йоаш цу бригада. Иштта [illegible] хоастеаш хилара бакьан да къахьегаш кхетамца хIаштIехь я баькха кийслуш йола халонаш эшлаш хилар, доагара дейта лакхагIа хул шу къахьегама оссарле.

Къахьегама оссарло дика хилара моттара бакьан да бригадера дукхагIйола болхлой массех балха гоезал йоаш хилар. Царех моллагIча бохклуш хьажа бетон, лард йола, плотникий болхаш ду, цIенош дотт, босараш хьоах кхыдола балхаш кхочашду. Нагаьча сага вай бригада 3 — 4 балха гоезал йоаш.

Иштта тайп-тайпара гоезалаш йолаш тха бригадера гIишлошъераш хилар бакьан долаш къахьегама оссарле лакха хиле ца Iеш кхочашйеча гIишлой балхий дикал а лаьхьа хул.

Нагаьча кирпич, цемент, кхы йола материалаш йоашш цIенош хьалдотта йиш йоацаш уж бусеча участка начальникаша, прорабаша лага а зайре малярие а штукатурки балхаш да хьожаю цу шин бригада. Цхьаькха а моттиг нийслац болх боацаш цун бригада Iеш Цудухьа цуаш аIашкIехьдоал хIара сменагIа нормаш 125—130 процент кхочашье. ДIалахача шера задани 137,3 процент кхочашдийр цо.

Керда цу хьатIаоттача хана цун бригада хьал а летта эксплуатаци дIаделир Карабулакера 36 квартире йола цIенош. Цу цIеношка я хоза, сийрда тика. Бригада дIара цаьи чIоагIа къовсам лоаттабеш ва шоай коллектива сий лакха доаттадара. Цудухьа бригадерча гIишлошъерех цхьанкха а балда тIехьеваьнна, балхара хьалха цIеяхда я прогул я моттигаш нийслац. Цхьа делла сайна барттайна къахьегаш бе бригадера тайп-тайпарча къамех бола нах. Болхлой кастхеста дIабувлаш моттигаш я нийслац цига. БархI - итт шу да цу бригадера цхьанкха са цIа къасташ уж къахьегаш бола. Цига бригадирвалле Талдиев Юсап болх беш вола 10 шу соьгIа ха я. Эскаре гIуллакх де вахача шу дайнахках по бригадах хьаьста. Ше эскаре гIуллакх даьIденачул тIехьагIа ше хиначе бригаде юхаверра ва. Цу хана тIехьаюсачарна юкъенхаар каменщикий бригада. Дукха кхаъ вилехьа цун болх цIенхаштта той я бе, хьалха латтарий мутёнарита кхьоахийтар цо из.

Дийнахь саррацца гIишлошъерча къахьегаш я хиина сайрийна болхара чуеча дешш этта ва. Цхьабакъда, халонех бIу кхоакабеш доацача Юсапа ше бола бешшелье дешан тIехдакен дешаш чакхъяьккхар сайрийнарча школера 11 класс.

Дика производственни [illegible] Iаш вы. Талдиев. Из дика агитатор а ва. Бригадерча гIишлошъерашта шоай балха гоезал кIоаргагIа йовзийтеш, царна вабалх безабоийтеш каст - каста хьекамаш ду цо. 16 гIишлошъер чоасагIа цу бригадана. Царна эшаш йола материалаш хьадахьа тIаа, бригада болх кхетаетца вIаштIехьбаккха кхув Юсапа. ХIара дийнахь итогаш ю цо шин бригада дахьхача толамий. Уж дIадоазийт беррига болхлошта. Нийсдена кхочашбоацараш дIахо йодача хана цa нийсдалийтара чакхъяха еза мероприятеш белгалйоах болхлошца дага я ваьа.

Иштта дика къахьегача бригаде шоай комсомолкашта хьожаш [illegible] болх беш ба ш. Мальсагова Iумар, Егорова Люба, Балоганова Любовь, Бархаснова Елизавета, иштта кхы дукхабараш я.

Цул дукха тIехьа ца юсаш дика къахьегаш я тха управлене Р. Олигова керте латта штукатурий бригада. Цо шера задани 166,3 процент кхочашдаьяй. ХIаьта С. Плиева бетонщикий бригадах дIадахача шерара план 116,5 процент кхочашдийр. Цар санна хьинаре къахьегаш я из. Самородов. Плиева керте латтача монтажникий, слесарий бригадаш я.

КарагIдьаьначех кхоачам ца бечa гIишлошъерий бригадаша дика дIадоладаьд пятилетка шоллагIа шу а. ХIара сменагIа нормаш 115—120 процент кхочашдеш цар.

Х. АБУЯЗИДОВ,

«Севкавгазпромстрой» производственни объединене СМУ-10 кадрашца вахача отдела [illegible] инженер.

ЛЕНИНИЗМИ РЕВОЛЮЦИОННИ КЪОВСАМА ЗАКОНАШ IОМАДАРА ХIАНЗАРА ПРОБЛЕМАШИ

3. ХIАНЗАРЧА ЭТАПЕРА КАПИТАЛИСТИЧЕСКИ МЕХКАШКАРЧА БОЛХЛОЙ КЛАССА СТРАТЕГИИ ТАКТИКЕИ

ХIанзарча хьалашка классови къовсама деча политически кулгала эффективность лакхьяра, цун формаш методаш эргахара лоархIамагIарча предпосылкаех цаI я революци дегIаахара машара формаш болхлой классо деррига революционни лозунгаш чакхдоахача революционни гIуллакхий цаI ца юташ ерриге методаш карарерзарца органически цхьана тарбеяга Iнамаш ларда тIа бахкдаь хьахьокхар.

Цунна дукхаденна керттерча лоархIамо худ хийъеча хана къамах стратеги интернациональни стратегии вIашх юкъе диалектически бувзам хилара проблема дьалхарча хане хьалттаеш бола политически ниха стратеги, тактика чухьара цхьоагIо йолаш хулта Iалашдар.

ДегIадаьхкача капиталистически мехкашкарча коммунистически партей политикака керттерча лоархIаме я демократи бахьан долаш лоаттабеча къовсама социализм бахьан долаш лоаттабеча къовсамцарча соотношене проблема. Из проблема хьаоттаьын къоастаьн хиннай Ленина. Цо аьнадь: демократи бахьан долаш лоаттабу къовсама социалистически революци бахьан долаш лоаттабу къовсам, хьалхарбар шоллагIчун мукъагIа я болийташ, вIашагIхотта хеза» дергдац (В. И. Ленин. Соч. бизза гуллам, т. 49, оагI. 347). В. И. Ленина хьийхад: «...теркама кIалхара ца долийта керттердар (социалистически революци); эттара хьалхарча керте оттае из... цун мукъагIа дохийтаи, хоординаци еш, цунна тIадерзадеш, оттаде, деррига демократически дIадехараш... хIаьта дага а кхаба, керттерчуна тIехьара къовсам частни дар бахьан долаш лоаттабеча къовсамгара а лотабаха тарлуш хилар» (Цитата).

эта болама кха гIортола еш, бозахма механизма ерригача ваахьашка боккъонца бола демократически тIахьожам лоаттабеш хуле мара.

Монополей Iаьдала доазув оттадара революци дегIайоалаяра дукхьа демократически национализаци, демократически программировани, кхмараш саина йолча реформаех пайда эзара хоадамбола лоархIаме да: къахьегамхой шерра политически хьинар айдена хилар. Политически вахара кIоаргта демократизаци яр, цалкъе (болхлой е болхлой - ахархой) правительство хьийр. [illegible] [illegible] дI.).

Цхьабакъда, цу хана а тоеаш боацахьшургIа демократически къовсам, антиимпериалистически чеза социалистически революцига бола ниха саина лоархIаш кхьча, нагахьа саина из долла хIама органически социалистически переворота стратегика цхьана тарлаш хилча, [illegible] формулы [illegible] а.

ХIанза, нагахьа саина монополистически буржуази лаьрхIа юкъахуьйла а йоI, гердa вахаи къовсам болабара формашка йолаша на доалача а кхоачаной, антиимпериалистически къовсам кхы а сихагIа дIалацатаргба социалистически революцех.

Мичча хана а хоадамболлаш пролетариат социалистически революце стратеги я. [illegible] [illegible] [illegible] стадеш, этаеаш дукхьала из хийчъеш хул. Цу тайпара концепци боккъонца революцеш хедалаза хургхалара ленински идея юкъ яхъхара я, хIаьта цунна цо теоретически лара лу мел хиина а хьаьддача - историческа хьалашка хьежжа сиха ревоящие демократически, антимонополистически фазе социалистически [illegible] стратеги къоастаяра.

Дуьнен революционни процесс дегIаахара хIанзарча этапа Iалаьмате боккхача лоархIаме ца ленински хьехамаш «...капитализм деррига дегIаахари социализмага бола берригга никъа тIашергIхотташ дола цIе гоа бIаргагуш хила истори етача цу тIуьчIоргашка, гоашка [illegible] [illegible] даьара юкъера [illegible] [illegible] хилара...» (В. И. Ленин. Соч. [illegible] гуллам, т. 36, оагI. 47).

Болхлой класса [illegible] гIуллакхашта цу [illegible] [illegible] дарда тIа бахьяра, историйски [illegible], практически пайхаза хилара лоархIамегIа дола хьал [illegible] Ленина интернационализм чуне [illegible] диалектика на [illegible] хилар, [illegible] [illegible] гIуллакхаш юкъарчун, [illegible] [illegible] нарчун, къаьсттачун диалектикага хьежжа леладе хар, [illegible] [illegible] гача гIуллакхашка дуьнен опыт дайм теркальен хIара мехка хьаьддача - историческа къамаш - къаьсттачуш хьалашка хьежжа цу творчески юкъехкахьа партена хар. Ленина цу положение лоархIаш къовсама хIара кердача исторически этапаца лакхлу.

Интернациональни къамаш, юкъарчун а къаьстачун а диалектиках, компартеша Iоаьша оштаи цар политически кулгалкаре хIанзарча гIуллакхаштех юкъе органически бувзам хилара йола ленински положени революци хиларех общественни формаци хувцарех деррига законаш, социализмага доалара законаш интернациональни, универсальни, массе метте цаIаш хиларах йолчи кIоарстача марксистски положеше ларда тIера хьайоагIаш я.

Цхьабакъда, уж законаш дIайкха а хийнадац моллагIча хьалашца механически юкъеххьача обстракти [illegible] дьесапе. Интернациональни [illegible] къамачун [illegible] [illegible] [illegible] латт [illegible], из латт, объективни законаш [illegible] - къаьстачан хьалашка исторически формехь мара [illegible]гIа тьегучадоаш хьадалаьлдалей йиш йоацаш хиларах. ХIара мехка объективни законий гIуллакхашта [illegible] цу дегIаахара исторически башхалонаш [illegible] [illegible] вахара къамин традицеш, курра я дуьнен халкъашта юкъерча я хьалашка, хIара мара денача хьале классовни низаш хIатардалара царна юкъерча соотношене я, болхлой классе [illegible] тIахьаьнна хилара, пролетариат доахача къахьегача адамашкарей [illegible] цхьоагIо [illegible] формаш чIоагIйол боарацаш, коммунистически партешта политически, теоретически, организационни кхоачам [illegible] цун бувзамий маIанаш, шек буйлаш болча наьхьа политически партейн оза... лаша, юкъе гIертачоа моастагIа долача классешка.

Къовсама стратегически никъ, тактика, формаш, методаш къоастаяра ленинизмо хьех обществе экономически, социальни, политически кризиса боарам, доалдеча классий опыт, цар репрессивни дIахаргате морально - политически хьал, политически доала башхалонаш парламентски традицеш боарама, дуьнен халкъаш тоIадара лелаеча традиционни методий оамал, социальни демогогеш гуччалье низаш дарe формаш соотношени, хьалхагIа а бIаргаго хала йола е цхьан мехка йолаш воахаврахье йоашш йола итташ хьы тайпа факторaш теркал ца еш из йита ххаш.

Ленина оттаьча интернациональниччоаш къаманчоаш юкъерча гIуллакхий проблема ший лоархIам боабаьбац дуьнен халкъашта юкъера коммунистически болам дегIа вала ухача хана, цхьабакъда, цун лоархIаш къаьстта бокхха хиннаб классови къовсама хIанзарча этапе.

ХIанза, цхьаь оагIорахьара, революционни болама чIоагIагIа интернационализаци еш, хIара халкъа революционни, кортамукъален къовсама ерригача дуьнен революционни процессашцара бувзам хиллуш латт. Революционни эргалоний событеш дуьнен моллагIча меIенге хуйаш яле а, шоай маIента диллача глобальни болча дуьнен социализманеи капитализманеи юкъерча къовсама цхьа эвелашц я уж, шабйла айхха юкъаеана я йолаш. Цу къовсаме тIатIа шьаргIа хьегучадоал классови къовсамеш революцей законий, капитализмагара социализмага доалара законий интернацио...

*(КхоалагIа статья. Хьалхараш № № 2, 3 йолча «СердалотIа»).

«СЕРДАЛО»
9-гIа оагIо. 13 январь 1972 шу.

ДОАХАН ФУ ТОАДУ

Хоьш ма дарре вай нарте юртбоахама къахьегамхошта хьалхашка кердача пятилетке декхар оттадойд хьайбай продуктивность дукха лакхъе яьнна. Мишта кхочушде дерхl из декхар тха колхозе? Тхона хетачох доахан фу тоадарца дуьладенна да из доьш, цудухьа, цу гlуллакха терках тlебехийта къахьегам ба тха хьайбаш лeлaдерaш.

Нiйслагlа пятилетка чакхйоаллаш колхозе мел дола хьайбаш дикача фух хилийта дерхl оаха, хlаьта хlанзарчоа, из гlуллах дlадоладеш, цlенача фух бола 200 етт ба колхозе хьакъоестабаь. Малагlча прниципах хьакъоестадаьд уж? Керттерча дакъе уж малагlча фух да хьожаш, продуктивность тоxaш бир оаха из болх.

Масала, хьацаргба вай «Жданка» яха етт. Нах шу да из бовхаме бола, хlаьта хlера шера 40 килограммага кхоачаш доаал дола lасилг ду из, дийнахьа буса 3,7 процент хьоанаа йола 26 килограмм шура а лу. Во хьонхамаш дац уж, цудухьа из ше а, цо lодаь lасилташ а хьахъоестадаьча доахана юкъе дахийтад.

Племенной болх яийса дlабехьара lалашьяте лоархlаме да теркам тlера да бовкдаш учет лелаяр, мишта мара вlаштlехьдаргдац доахан дикал, вой йовза. Бетта кхоаза хьож тхо хlарй lаттo мел шура лу, хlаьта бетта цкъа цул хьаенайга хьож. Уж деррига хьонхамаш дlаяздеш лаьрххlа журналаш лeлaду ферме. Из деррига тоxкаш, лабораторие анализаш еш Кувашева Малина я ферме.

Доахан дикагlа долча фух хилар пайдаш дац царна зоотехнически бокъонаша дlалехачча тайпара лерттlа lуааш ца лой. Доаркай балхацара бевзаш совбаьххера материальни моральни дукха гlуллакхаш ду колхозе. Цу хьакъе къаьстта лоархlаме моттиг дlалоац тха къахьегамхошта юкъе шерра кьаьжача социалистически яхьо. Белгаладаьккха дола колхоза парткомо цу гlуллакха цахаддаш йоaхо вига. Яхье хьалха детташ, из вlаштlехьйоаккхаш коммунисташ ба. Ферма коммунистоша вlаштlехьадаькхай гойтарg агитаци, хlаранена шиъ декхараш дlадовзийтад, хlаьца социалистически декхараш мишта кхочушду хьож, социалистически яхье хьалха хьинар баггалоадаь.

Мишта lалагра доах хlанa колхоза цlенача фух дола хьайбаш? Дика [illegible] помещене чу бига мутlахх дaтт уж. Цудухьа деррига болхам [illegible] мишта ухх шера [illegible] доахан [illegible] детта. [illegible] гlуллакх дукадеча [illegible] хоаш нийсду, цу гlуллакха дукъа бираш а нийсду. Цу тайпара хьалаш яйттар тха ферме а. Цlьабола доаркаш [illegible] бовар машинашца доахан детта, кулгашца аттагlа да хlаш. Йоаттlача тайпара [illegible] мара ца ерзавр мара хlана дац из. Вейона кхадолча [illegible] lойньча опыто хьажарх [illegible] деттача доахана продуктивность лох ца лулга, мишта доахан детта дукха а аттагlа долга. Цудухьа оаха [illegible] ца гlулеш дукадача хьэ деш лeлaдеш йоача «Коминтерн» колхозера доаркаш а бийла царгара опыт lомaе. Нa lалашьяте лоархlаме да, хlана кьаьца хlайа тха доаркаша хlерапе 20—25 етт мара беттац машенашца, хlаьта из цифра 30-га кхачаьца лакхъе еззаш я. Доаркаш цу гlуллакхагlа кхерабала безаш бац — цхьаьй лакхдаена мара тlерадаргдац цар.

Ферма боахаоша [illegible] ухх пятилетка хьалхашка латто декхараш толамаца кхочашдарa хьайбаш дебадаpa, хlахинкачо lасилгашта лерттlа гlуллакх дарца хаддаш теркам тlадоаттабеза хилга. Цудухьа лаьрххlа календарь леладу укхаза хlара етт буг lе хини денош дlаяздеш. Из хиначул тlехьагlа доахан lуааца лаш, хlаьта дахка ше хlара дисача хана уж родильни отделене дlачудуг. Цу деррига гlуллакхий учет лeлaдеш ба техникаш осеменаторий Л. Магомадова, В. Бочим.

Родильни отделене царга хьожаш ва 3 саг—цхьа скотник чиъ доаркаш. 20 да дахладий лeлaду lасилгаш родильни отделене. Корда lодаь lасилг сушильни шкафе чудул, цу чу электрически дам пашца локьаду. Цу гlулакхо вlаштlехьдовлийт уж лазарах ворде. Родильни отделене lасилгаш лелабеча хана карро йола шура, концентрировани доакъар, минеральни подкормка, витамин дола доакъар тоь.

Тхьо да дахьнаьуш [illegible] lасилгаш зоa а хоа [illegible] ацене дlоаут. Сенна уно уш? Цхьадаьнна из зоотехника эшам да, моллагlа-даьнне родильни отделене йола бочар длапи доахангара мехкача шурайтек lасилгашта тlадоаьйттачa дулхагек хьежжа да. Цу гlулакхо цар белхтонхам lалашдара дашбу, кукща цхьана [illegible] материальни бeзаш [illegible].

Продуктивность лакха йолча доахан хьейянна, цоаш а дика цхунии доагlаш [illegible] lасилгаш хьакъоестаду, тlакха уж воххa lасилгашта юкъера етта белгалдалaра лерех цlоаьгаш юкъа. Цlехача фух долча lасилгашта lуааш душ дукхачча шерашца из бохх беш [illegible] В. Матаев [illegible]. Хlара ухх сыната цо гlулаш дош 98 дикача фух дола lасилг да — деррига хилх 18 процент.

Племенной доахана оттам къаьстта рашон я колхозе. Фу тоа царал? Хlара lаьта дийнахьа буса 6 килограмм йол, 30 килограмм силос, 2 килограмм аьла цьоаp кхоач. Цул соагlа lаттагера лыкхбача хlара шурий литра 200 грамм йолаш концентрированни доакъар тел. Мишта тол оала из доакъар? lурра йол лу, цул тlехьагlа доахан фега ярадоах. Юха чудоаладдаьчул тlехьагlа концентратащи аьла цьоари теха силос лу, хlаьта сарраxьа хьалийн дlакъха а йол хил.

Дlадахача шерашка деттача доахана лоача доакъар телар оаха, укх шоаа из да тоаa лаьркlий, хlаьа аьна шурий хьоаний лоаду. Хlаьта концентрированни доакъаро шурий хьоанил дикка лакхъе.

Дика перспективаш летт тха колхоза хьайбаш лелaдерашта хьалхашка. Пятилетка чакхйоалаш хlара lаттагера юкъера лаьрхlача 3000 килограмм шура кхачаа дерхl оаха, хьоанал 3,8—3,9 процент а йолаш. Из декхар кхочашдара беш ба дикагlа долча фух дола доахан дукхагlа хилийтара колхозе беш бола беррига болх.

А. АКОПЯН,

Шолковски районa Ленина цlерагlча колхоза керттера зоотехник.

КАДРАЙ ЙОАЛХО ЕШ ХИЛЧА

[illegible] фермашка [illegible] гоазал йола [illegible] яйтар, цигара болх [illegible] lрлаьяате боккхача [illegible] гlулакх да. Дика [illegible] хьайбай боахама [illegible] [illegible] балхашка [illegible] тlе [illegible]. Тlаккха [illegible] баьй найхе ха [illegible] укхазара [illegible] кеста дlйукийта, къаьстта [illegible] зой ухаза ца соацийта.

Кхача [illegible] дlахагlа хул фермашка [illegible] балха да. Из а дукхаденна да болх айса вlаштlехь да баккхара. Цул соагlа боахаший кулгалхоша дукхагlча дальне тесса дутт цу болхлой культурно-бытовой хьалаш тоадар, царна юкъе кхетама бола шерра дlоеттабар.

Бакъда, укх тlехьарча [illegible] нешта лаьтта «Социалистически [illegible] вlаштlехьйоаккхара [illegible] тоадарах» бола КПСС ЦК [illegible] дукха дикагlча оагlорахьа эргалоаш хиннай хьайбай боахамашка. Дукха [illegible] ерейа тоадаа доладенная фермай болхлой, специалисти къахьегамцара моральни а материальни [illegible] безам совбоаккхалга, хьайбай продуктивность лакхъяла йолаеннай. Тха районерча «Гудермесский», «Дружба» совхозашкa, «Кавказ» колхозе во латтац хьайбай боахама гlуллакхаш. Цу боахамий кулгалхоша чlоагlа теркам тlабахийтаб шоай фермашкара кадраш чlоагlъяра, цига кагирхой дукхагlа юкъеозара. Из бахьан долаш цар толамаш лакха да аьлча харц хургдац. Партийни, профсоюзни, комсомольски организацей новкъосталца массаза а болх бергбола мах боалабаьб фермашка. Хlара дийнахь яхр сайна лакхъо цар гоазаь, хlаьта боахамий фермашка керттерча ходача балхашта механизаци яй, дукхача моранка тlаьовла баьцаш тlайола [illegible] вхе дийнахь болхлоша болх бергбола гlулакх вlаштlехьдаьккхад. Хьайре къуьсье а, безаме дукхагlа а торо хилийтача шоай кулгалхоша раьаз ба хlана хьайбаш лeлaдераш. Цар кхоамлена лаьтанний, шоай лоlамах хlанз фермашка балха ух кагирхой.

«Гудермесский» совхоза фермерча болхлоех кхо доарка я кхоккъа шу стаж йолаш, хlаьта бакъраш дах шера а, кхы соагlа а стаж йолаш ба. Балха дених 82—85 процент хана биоза пайда ма. Совхоза эррагача шурий-товарни фермий толамаш лакха да. Укх тlехьарча даь шера 1964 килограммагара 2200 килограммага кхачалца лакхъенай хlара lаттагара йоаккха шура, хlаьта шурий центнер желдарга дlабоде мах 18 соаигара 14 сомага кхачалца лоаденнаб.

Аалда фермашка совхоза бекха пайда 63 эзар сом да, кхоаьд 5000 сага ди.

[illegible] фермай 94—95 процент доаркашта хов шоай балха лоархlам мел боккха ба, советски нехан [illegible] хьал тоадеча шоай [illegible] дакъе доаш.

Доаркашка дахьа хаттарех гулбаьхьар шоай лоlамагlа уж балха баьхнаьта, бола царна безабенниlга, дlадеш тlахнийттигa.

Масала, доарка Шахбова Зерема аьлар:

— Сона хетаргаьь, моллагlа професси дика а, къаьстта тхоайр хет [illegible]. Нах лоархlам ца йола продукци дур тхо ма дий. Цул сийлахь декхар [illegible] й?!

Итт шура ферме болх беча, ахх бера ненах Чалаева Салихьата бохх:

— Сай бераш шура йоаццаш ца ватача кхийола мах мишта lалургба аз йоаццаш хьа укха массаза а дера ноагlлъаш. Сона [illegible] балха мах.

Къахьегам [illegible], [illegible] балха гоазал совъяккхар хlайярча юрта боахама къахьегамхочуя дала [illegible] [illegible] гlуллакх [illegible] дlаэттад. Цунах [illegible] коллективаца цхьана хилар, наьда хьошташ кхоачашдаре цхьанне а хlана ца хоадар. Керттерхаь да шийа, шийа новкъостий а къахьегам аттача баккха тlертар, къахьегама оасарле совъялар, сихагlа коммунизмага кхачаь безам хилар.

Болхлой къахьегам вlаштlехьбаккхар мел боккхача лоархlаме да дувла а мича деза. Хаттарашта жоп денначе нахах 8,3 процент болхлочо мара жоп даланзар шоай фермашка болх дика вlаштlехьбаьккхаб, аьлча.

Дукхагlчар дерхl болх вlаштlехьбаккхара мероприятешца цхьана фермашта динагlа механизаци е езаш, хьатlбукха цхьакъаш тоаяе дезаш, болхлошта чубахха а, салаlа а цlеной хьалде дезаш, яхаргба.

Доаркай балха ди хlаьха хиларгlа царна хана хьо боахама [illegible] [illegible] лаца. «Гудермесский» совхоза доаркех 11 процент мара ца юкъарча балхаца даьа лоацаш. Шийа болх кхоачаш а беш, юкъарча балхаца дукъа лоацаш вола саг дисаплаьна лакха йолаш, нахарцара безам совбаьнна хул. Уж тайпа нах дукхагlа хилча хьайбай продуктивность лакха хургхиларах [illegible].

Шийа тайпара ба хьайбаш лелaдерий болх, хlана аьлча дийнача организмаца бувзам болаш из болаьдаь. Из [illegible] [illegible].

Района кагирхошка ала массехк [illegible] [illegible] кхера халонех, фермашта тlех ма хула. Фермашкара болх шоана беналургвлярах доа тийша ва са.

И. ЛЮТЕРОВ,

Гумерешка района юрта боахама управлене коашкагlа вола зоотехник.

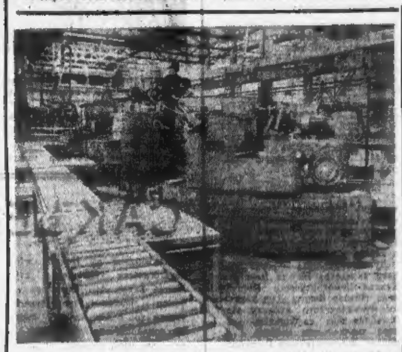

АЗЕРБАЙДЖАНСКИ ССР. Сумгаите хьалъахий мехха етара йоаккхагlйола, цlагlарча холодильникашта лаьрхlа компрессораш ю завод. Цул шиз — шера кьаа миллион компрессор хьалул. Кердача предприяте вlашагlъалла яьнай йоаne фермашц яйта оборудовани, из бола ба болаьлийтара балхаш ден литт.

СУРТА ТlА: кердача заводa механически цеха участках цаl.

Ю. РАХИЛА сурт.
ТАСС фотохроника.

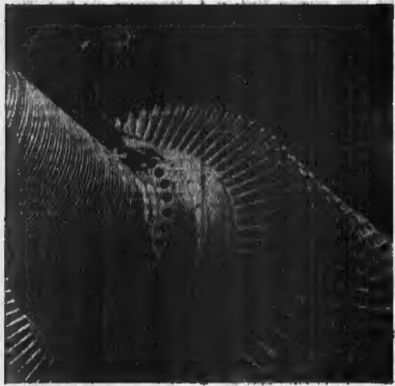

ЯКУТСК. Дуне ха йоаццаш а цlакха масса халача моттигe хьалъоттай Якутски ГРЭС-а корпусаш. Уазал болх беш я кхоъ энергоблок, вlашагlъелла йоаллаш латт бкьалагlа машен. Из бола бе йолдалийтарца ГРЭС-а шоа массехк эттаи эзараш киловаттага дlакхоачаргба. Алххa из цаl мара [illegible] тайпарча доаггара — коачачуница [illegible] болх беш. Якутски ГРЭС хьаянарон эксплуатаци [illegible] пайда ацартба дlанн гlор йоалача хьалашка ужжаяно объекташ хьаяьош проекташ уттаяра.

Станци болх беш а цу цхьаи хана хьалъеш а я. Йоалагlча турбина ротора хьалхашка ма КПСС XXII съезда цlерагlча ленинградски металлически завода турбиний лаборатора инженер Шелайко Владимир.

С. БЕЛОВОЯ сурт.
ТАСС фотохроника.

Гlадвуга толамаш

Грозне машенаькъе станце шера балча балха мтагаш гlадвугаш я: вагонаш йоттара план 11 декабре кхоачашьяй, вагонаш дlахьийтара план — 104,3 процент, вагонаш лоаттар ха 0,8 сахьата кlалдаьяй. Къахьегама оасарле лакхъяра план 104,5 процент кхоачашъяй. Йиъ сменагlа бу станце болх. Хьалхагlа хьалха яьтта 1-ча смена тlехьайтай 4-ча смена. Балха шоай беррага ма дlателарaш дукха ба оньие. Уж ба поездий составитель И. Доронин, маневрови диспетчер С. Хастаньян, станце дежурни З. Дуди. Къаьбласида Малхана машенаькъе управлене Сийлен грамоташ елаьча пассажирски поездий общественни ревизораш А. Тамазин, А. Шушинин, кхыбараш.

Уж санна бараш ба балха тlа дика белдалар лехараш. Масала, 1969 шера сигналашта, стрелкашта электрически централизаци йир. Цу гlулакхо бадаьра 20 саг мукъавалийтар, хьахинна эффект [illegible] [illegible] эзар гаргга сом да. Хьалхагlа доставщикаш оьлаш белчар дlайоахача составашта документаци кхуьааш ала бевар. Хала бар ца болх. Цкъаьа вагонашта кlаь гlолла а чакхбудар. Хlаьта хlаьо станце дежурни шийна езача «ячейкачу» документаш дlачу а деха, цlаьт тоlабе мара безац. Пневматически почта микот лладекъа дlалхоачадергда уж почте. Станценом постынтон юкъе а станце чуххьа этажашта юкъе а я из почта.

Кхераме болх ба машенаькъахой бар. Вагонаш йоттача, уж вlашагlйоалхача хlахаш хатталацар хила тарлу. Хlаьта аварни хатар хинна моттигаш, даганагlац болхлошта. Цо тешаш ду техника кхерамале lалашъеча нов. Стадона йулгалдеча общественни инспекторий Совето болх лерттlа болга. Инспектораша иш. Павличенкоe, Конова, Попова, Вакуленкоe, кхычар инструктажа еча технически занятеше, хьойхача кинофильмаша деррига а новкъостий ду машенаькъахошта шоай унахцlено лорaяра.

Болх дика бечар сий ду станце. Царна кхе ца йоттийолаш латта служебно - бытови помещени, хlаранар цо болх беча моттиге дlавуга асфальте нааькъаш. Нагахьь саго болх во бойн? Из хаьнаньа стенау. Радиогазета еррига станцена дlахоийтаргьа цуьа цlи, болх во бечунна цхьа магlй [illegible] тайпарта «Молне».

Коммунисташ хьалха латтаъ ма вай массанаьа. Укхаза а из ма мишта. Шиь баь гарта саг молча коммунистех ахан [illegible] [illegible] къахьетама [illegible] ба. Общественни махар [illegible] [illegible] гановних поездаш вlашагlйoхача В. Погда, [illegible] И. Калина, [illegible] И. [illegible] санна белчар.

Укх пятилетке а [illegible] дукха да. [illegible] [illegible] [illegible] е, Грозный — [illegible] [illegible] [illegible] болх, [illegible] дукхаш бехал да.

«[illegible] [illegible] [illegible] листически [illegible] [illegible] болхаш. Шера белча балха [illegible] гех [illegible] [illegible] [illegible] а.

С. АУШЕВ.

Хlанаб тlехьабусараштa юкъе?

Назрано дикагlа лоархlаш ца хьаьна «Назрановский» совхоза Альте-Юртара отделене. Цхьабагlйн хlанз во да отделене гlуллакхаш.

Шу дlадоладуча хане тlаийду социалистически декхараш шоаш дlааьдичча тайпара хьахата тlа дус дага. Дlадаха шу а мишта кхохдаьнар. Хьажкlаш хlаре геттара тlара 14,4 центнер мара кхнзар уххаза, баьпадаьрий хьдий кхочашъянзар. Доагlачул дукха кlеаагlа кийчдир доакъар.

Гетера тlехьабиеоб отделене хьайбай боахам. Дlабодача махкаре [illegible] совхозе отделенешта юкъе еттара соагlа я укхаза йоаккха шура. Центнер шурейта 30 сом дола, совхозагlа доагlар 7 сом ха. Хlаьта Назр-Кертбнее [illegible] .Юртарчoа отделенешна 1—2 сом кlеаагlа да кулгa дlадаийтар хьайташ, [illegible] укхазарчoа дукха [illegible] болаша а.

Мишта дика да [illegible] доагча дукха а. Чуьот[illegible] хьайбаша тlеша[illegible] кулха килограммге 1 сом 6 кепек дахийта [illegible] укхаза доаийт 1 сом 30 кепек. Кхьча отделенешкарчул а 11—17 кепек лакхагlа да из. Дlадахача шера гlайхаa шурий [illegible] кхоачашъяра укх нарарча шера кхьа-шал бетта къахьегга дийртал Альте-Юртарча доарка [illegible].

Хьалхарча [illegible] цул аттув болашагlа отделене да совхоза. Цул укхьба совхоза центральни усадьбена гlеда кхоссал мара йола яц, телешка оагlагlа я, барбш дуссагlа, дайий, [illegible] болашагlа я.

Вгъ коммунист цул а оагlаш [illegible] партийни группа я ферме. Цу группаца я Барахоева Лейла — Социалистически Къахьегама Турпал, цуцара доаркаш Сагова Дулай, Оздоева Лиза, барда цхьъача машина шофер Мальсагов Осман. Хьажар, балха опыт, гонаш йола вгъ коммунист за уж. Царех хlарваьр къахьегамца ший сий даьккха а, из лакха лоаттадеш а ва. Цу ферма коллективе цl хеза хургйолаш болх вlаштlехьбаккха веш ба цу партийни группа. Хlаьта а вай дахкеха яххача тайпара летт болх. Тlаккха хlанад фермара гlуллаш во?

Цкъа-дале пайда хилш укхаза кхо болча оборудованех, механизацех, автоматизацех. Массеха шу да укхаза механически доахан детта аппарат мукхьоаш удиа. Цхьане бехк бежахача цунга болх бейта тохалу укхаза. Тlаккха «гlор» йиааца кхул а тесса дlаболх. Вешта хlана из вlашаlйолла хала да: дукха онтхалаш, вlашгаш, турбаш хьаьстай цох...

Бахьанаш доах цу тlа болх бе, из лелае ховердоаш доаркаш бац, аьхац. Малаш цу гlулакха итара хьалх оарцагlвала везар? Ферма хулгалхой бе, партоганизаци я. Района цаl ферма ма укхаза санна етта, дика хьоакхие из болх вlаштlехьбаьцадa йиш йолаш механизацеца, автоматизацеца lалдаьхь, шигара ярах санна сапарта безаш йолаш. Района доахан лелaдерий школа хита йиш йолаш я из — цул терола шикa, болхлой опытага даьча.

Бакъда, цу гlуллакха чарп хьатени ма. Дlадла из хьаьнана тайпаре сутара зоотехнически, зоомически знанеш lоме еара укх лоархlaм хана хlайа Шолган из тоаваш багlа ферме. Нагахьа еш [illegible] [illegible] дlахьаккхача цу хьакъе хьм деш хlана дац укхаза. Болх беш ца вlашагlъедад кха коммунистически къахьегама школа. Кулгашка белхаш даш lоеьь знанеш а, опыт а дукха пайдане ца тахан автоматически хьисапе болх бе безача хана. Механизацеца, автоматизацеца lаламъеш латту ферма промышленни дарaа тlа лакхара, бихьда болхлой, коллектив кийчъеш из цу гlулакха. Цlенхаштта из доаш дулхаш ца партсобрани лакхаьа укхаза. Лоаьлхарча Сунжерча колхозий фермашка шиь сменагlа болх хlенa бу, цор йоаккха шура шоаьйчул хьарагlа хила бахьан ха гlерташ саг вац укхаза.

Экономически знанеш дац доаркашта. Цаl ма аярх тахан цо йоаккхача шурий литрага дlабода мах мелб хьожаш расчеташ ца, балха процесса хьайлденаш йолац. lомабеш уш саго, дlадуниеш, дlахьехаш.

Тахан из ферма тlенлаьенача нейнахь чlоагlа эшар Барахоева Лейлий опыт. Малаш укхаза из кlоаргга тоьхеш, lомаеш, производстве из шерра йоаржаяра оарцагlвалаш? Саг вац.

Дlадуш оаха, дlахьехе Лейлий болх мишта бу, оал ферма кулгалхоша. Нагахьа санна дий а ал гlулакх мара хац из. Дикана опыта тlаккхуш вола саг юйчча еза из дlеэшара, шийа бахе цох пайда эхаа. Экономически [illegible] ца пудаш. Из гlулакх укхаза вlаштlехьдаьккхадац.

Фу [illegible] [illegible] [illegible] витеринарни болхлой, экономисташ болхлоаша шоай [illegible] дlа из йоазийна? Дlабагlа кх шоай сагоаа хьоабуидаь шоай знанеш наха дlахла уж оарцагlвоалаш [illegible].

Уж санна хоархlаме доахан шоай собранешка хаттадеш а, уж дlачакхдоахаш а дика езар отделене партийни организаци.

Бр хугlараш деззаш хоам юхьанккха хlана, ца деш багlаш санна бувц яьнна ца летадда Альте-Юртарча коммунисташта. Из тхона вlахха дага а хиннадац. Дукха ду партийни организаци. Бетта цкъадиа собранеш ю, производствени дешаш душ, коммунистий отчеташ лайуьгl. Партийни поручене йоалаш цаl коммунист вац. Из дика да.

Хlаьта а ше из болх беш керттера дар бlарг кlалаьба дувлийт парторгаизаци. Отделенешка, бригада, ферма йоалаш кхачаш ца яв бахьанеш партсобранешка дувца дезар, шоай болх кlоарга тахке а тохкаш. Из укхаза деш дац. Цу гlуллакха партийни группа уйла тlерразеш ца совхоза партком а.

Дукха ха я отделенешта юкъе яхь лелаяра гlуллакх укхаза дийндена, итогаш а доалахой вlашагl ца беттаду. Пайдане хургдар ва доаш а коммунисташа яйдара. Совхоза партком lергаьда цу хlамашта теркам тlа ца бохийташ.

М. КАРАЕВ.

ораша вайн. Социально - экономически дегlаахара боарамаш, хьалха - исторически хьалаш, хьалхаа - къаьстта башхалонаш оцалара чlоагlа ба-ба йоллашехьа а, тlа-тlа шерагlа цьагучабоал керда, социалистически общественни строй вlаштlехьйоаккхача процесс хулаш долча цу юкъарча, исторически законагlа хила ма доаггlара долча хlаман хоадамбалаш бола лоархlам.

Воих оагlорахьара, дукхьал хlана хьалхагlа цlаккха бlарга ца яйнача тайпара чlоагlа дlайоленний революционни къовсам боаржабара хьадача - исторически хьалий дифференциаце процесс. Хьалхагlа цlаккха бlарге ца яйнача тайцара динамизм йолча, къовсама политически уйлаш сихха дегlаухача, керда хилъаш балача алха керд-керда социальни доакъоша машар, демократи, социализм бахьан долаш лоаттабеча хьнарча къовсама юкъе увзача хьалашка тlа-тlа дукхагlа хьоела а лу, гуча а йоал революционни болам гlотташ латтача исторически къамани хьалий башхало. Капиталистически дегlаахара дукха соагlа - эшамагlа доаццаш цхьатаррарча боарам тlа долча мехкашка а революце стратегически концепци къоастаде ха хьача социальни революционни декхараш къоастаалара хьайда цхьакъаши шоай башхало йолаш да.

Хlинарча исторически революционни дегlаахара эррагча процессана тlехь доакха фост ду деррагача халкъий къаман сакъетам чlоагlа дегlаахаро, къамах юртамукъален болама доккхийча толамашта. Иlаьхача хана къаман дискриминаци, къаман lазап тlалоаттадаьд империализмо колонецкарчех ахколонешкарчех дуккача халкъашта. Хьалхагlа тоlалъа лаьххача дукхагlа долча халкъаша шоашта политически кортамукъале яьккхай, къовсам баьржаб экономически шоай мукъагlа хилар, къамантехнически революце берката тlакхача цхьатарра бокъо яккхар духьа.

Адамий ерригa общество хlана дегlаухача юкъагlа эгара саготтагlеи лоархlамегlеи йолча проблемаш цаl а дика хьаттай хlара къам хьахилара, чlоагl а деша ше дlаоттара, экономически, политически, социальни гlулакхашта цхьатаррарча бокъонех дегlаахара проблема. Из проблема къоастаярца хьашт долаш ба дукха а дукхагlа бола пролетарскиа пролетарски болам къахьегамхой, кагийбуржуази а кхьиеттел буржуази а хьал тlа бараш, хlаьта из, цхьан оагlорахьара, шийна йоаццаш. Адамий социальни прогресса хьадхашкахьа боккха тlа баккхар да, цкъаьбакьда, воих оагlорахьара — цо буржуази а бlарча хьенйцача кагийбуржуази национализм ондаларга яуг.

Хlана цу хинаьта гоникъа лара политически идеологически къовсам болабенаб социализмаш коммунизмаш вlашдухьале дерригача лоаттамашкахьа. Къаман яхьа, къаман башхалон, къам бlарча латтара кlийдe, национализма кlийле я реакционни низаш чlоагlдалa гlерташ йолча юкхейсача бестионех даl, цудухьа из проблема керттерча, хlаьта цхьанцайолча хана хоадамболлаш болча лоархlаме я къахьега вдамаш бахьан долаш лоаттабеча къовсама.

Реакционераша цар политически идеологически герз лелaдераш, массови информаце еррагча йоаккхача средствош пайда а хьаш, коммунистически партешта ха беха эттара хьалха интернациональни къамани дешашта гоинахьа лоаттабу къовсам. Къаман декхарийн болхлой класса интернациональни гlуллакхийн соотношене хьахъехьарча дискуссениз коммунисташ юкъеоза гlерт буржуази идеологаш, интернационализмашна тешаме хилара моллагlча форма къамаш суверенитета хlана доаду а яхаш, КПСС опытех къамий компартей политически ницъкъей соотношене хьахъехьарча дискуссена коммунисташ юкъеоза гlерт, компартеш шоай мукъагlа хилара дешаш харцл моттийтеш шекон тlа а доахаш, а. кх. дl. Компартеш шоай мукlагlа хилара ца хилара деша гоинахьа шоашкара хьадагадийца. Демагогически уйлаш къаьстта ерьенай буржуазе идеологически хlиналашта парх даьна йоахаш хlама теха йола КПСС XXIV съезд хьажанчу тlекьагlа.

Дукхий а дукхайlа йолча коммунисташ партеша цу деша наступательни къовсам лоаттабу, марксистско - ленински положенешца хьалхе а лелаеш, пролетарски интернационализма принципашца хьенна. Цхьабакьда, кlезига бац итта хувлалаа йиш йолча, интернационални къамани хlамашта юкъерча бувзама, цу цхьан тайпа уж диалектически вlашагlхоттаеш къовстадеш долча цу гlайнад тlехбьеша коммунисташ а кхьиеттел къаьст - къаьстача компартей кулгалхой а. Коммунистически болаш кхерам болча дlакхоачаш ондаьналий антиленински течене — дуней халкъашта юкъерча коммунистически боламе дунеи социализма системан цхьоагlонна цlенхашта кхераме йола национализм. Дукхьал национализм а праворевизионистски санна, аьтта левацие - сектански а укхоашш кхоабар, пролетариата керттера низ духбувлача хьаста — цул интернациональни солидарноста хlамаш еттар.

Коммунистически болажера национализм кхераме а бlарча йоха интернациональни хьехам йолча марксизм - ленинизм хилар ца харцдеш, революционни боламна юкъара законаши принципаши, дуней революционни опыта лоархlам харцбеш хилара. Националисташа къаьст - къаьстача мехкашкара революционно - эргалоний гlуллакхаш алха арифметически хьахинна классови къовсамаш санна лоархl, цудухьа, из дарра аьлча, карцлу масс метте цхьатарра а интернационалньни а дола дуней революционни процесса маlан. Цхьаболча коммунисташа — кулгалхоша вlашагlа a еххащ, болама дачваьх къамани доххонех арайоалаш йоаца, lалашо йард йоацаш йола революци дегlаахара хьахьай концепцеш. Событеша хьахьоккхачох, уж концепцеш классови, революционни къовсамашта кулгалдара теоретически лард ца е хила йиш я ца, болхлой класс бахьаччча гlойла тулленна леларгlолча кхоачаш цар, политически духовни герзах йолх из, интернациональни бувзамаш мелду.

Ленина лаьрхlад, кагийбуржуазно - къаман предрассудкаш, къамаш эгоизм, шийа къам мара ца дархlар, интернациональнийчуни къаманчуни диалектика тохкаьра санна йолча зуламна къовсам лоаттабара декхар тlа-тlа дукхагlа, дуней халкъашта юкъерча болхлой класса карагlаувла революционни хlамаш шерданрга кьежжа хьалдарча алане уттадергхилар.

Дукхьал хlана классови къовсама интернационализмашца дукхаьа лиинадац, хlаьта хьалда исторически хьалаш тlа-тlа дукхагlа дифференциаце еча, къаман башхало ма ярра къаьгlлаш хьалалалуча хана, коммунистий хlанзарча воаьхала шийна луш бола хlехам санна нов Ленина дешаш е... Массала а санна, укхаза а декхар сенах латт аьлча, из латт, коммунизма юкъерча керттерча принципаш хlара къаьсттача мехка дила йиш йолчеч lомае, лаха, йоаза ха дезаш йолчеч, классашттеи партешттеи юкъерча гlулаххий башхалонша, коммунизмагахьа объективно дегlаахара башхалонша тlаерза харах» (В. И. Ленин. Соч. бахаа туллам, т. 4], оагl. 74).

Дуней халкъашта юкъерча коммунистически болама эррагча опытох къаьстта а классови къовсама дlалаарча опытох хьахьоал, интернационализмачоа къаманчоа юкъера бувзам тийса, боккъонца ленински, кlоаргга диалектически кхетабар кийса политически никъ, гоаза тактика шийчъярех чаккхьаккхарах керттера предпосылка хилар, монополистически буржуазеца лоаттабеча къовсаме эгара кийсагlа бола никъ хилар, хlара къаман социализмага боле генальни никъ хилар. Вахаро хьахьоах, болхлой класс революционно-эргалоний гlуллакхаш форнагlа къамани тудоацlамагlа интернациональни хилар.

Александр СОБОЛЕВ,
философски lилманий доктор.
(АПН).

(Пастепоалар хьетlайоагlоша номер тlа хургда).

Доазол дехьара

Л. И. БРЕЖНЕВА ПОСЛАНЕХ ЕГИПЕТСКИ ГАЗЕТАША ДУВЦАР

КАИР, 10 январь. (ТАСС). «Советски Союзо» хьаллоиц кортамукъен шоай лоIамаш хилара тIехь, империализма агрессивни заговораштах духьал афро - азиатски мехкий халкъаша лоаттибу къовсам» «ОСНАА V конференцена лилкъайтача послане тIа КПСС ЦК Генеральни секретара йоах империалистически агрессия духьал лоаттабеча къовсаме Iарбий халкъий нийсхоа гIулакх хиазд хьаллоац Советски Союзо — эшитта керте а яздь араьйихай тахан каирски газеташа. Азен Африкан халкъий барт - цхьоагIон Организаце V конференцена юкъе а дакъалоацарашта КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева хьайта послани.

«Сийлахь - воккхача Ленина васкеташта тешаме долча советски халкъо цIабаьха а бакъду Индокитая патриоташа, Африкерча тIехьарча колониальни расистски режимашта духьал къовсам лоаттабеча берригаешта. Iарбий халкъашен Африкан Азен кхьча прогрессивни антиимпериалистически низашен шоаш мукъадахара тIехьа лоаттабеча къовсамна барт-цхьоагIо йолаш хилар», — яхаш яздy «Журналь д'эжипт» яхача газето.

«Иджипшн газетт» яхача газето хьоастаэь юаш «Азен Африкан халкъаш шоай лоIаме хилара тIехьа социалистически мехкий хьалкъашен дерригача дунен прогрессивни низашен массе а оагIорахьара гIулакхаш лелахара тIехьа бола афро - азиатски барт-цхьоагIон болаш халкъий дерригдунен антиимпериалистически фронт чIоагIъяра юкъе хьинаре декъа лаца деххаройла ба» эшна йода Л. И. Брежнева послане тIара моттиг.

«Советски Союзо тIехьатIайоагIача хана а мишар хургбоаца, хьалхашен къовсам лоаттаберга империализма агрессивни политика духьал, дерригача дунен тIа машар лорабарех чIоагIбараш тIехьа», — яхаш белгалдоаккх «Аль-Ахрама».

ВЕНГЕРСКИ ПРАВИТЕЛЬСТВА ЗАЯВЛЕНИ

БУДАПЕШТ, 11 январь. (ТАСС). Венгерски правительства чIоагIа харцахьа хIана лоархI ДРВ территоре тIа американски авиаце бомбаш етта юхайолаир. Укхаза араьйихана заявлене тIа белгалдоаккх американски политика душара да дерхIари цаI ца хилар. Прогрессивни адамаш цIаьхха а тIайшар Вашингтон ше ьынар кхоачашдертдоацаш хиларах.

Венгерски халкъи ВНР правительствои чIоагIа тIехьа я турпод къовсам лоаттабеча вьетнамски халкъаи Индокитая кхьча халкъаштен, цар хьадха харцахьа лерхI ДРВ территорена варварски хьисама бомбаш чуетташ хиларах, хьем боацаш уж ца еттилга хьа а дех.

Тхо теш ВIашагIкхийттача Штатеша деш долча тийшабалха гIулакхаша кортамукъен шоай лоIамех хилара вьетнамски халкъаи Индокитая кхьча халкъашен а чIоагIо йохаергйоацаш хиларах.

БАНГЛА ДЕШАЦА ГIУЛАКХАШ ЛЕЛАДЕ ЛЕРХI ГДР

БЕРЛИН, 11 январь. (ТАСС). АДН яхача агенства корреспондента Делера хьахойтачох, хIана хийга волча ГДР кхьча мехкашцарча гIулакхий министра ОТТО Винцера тахан тIайшар Бангла Деш Халкъа Демократически Республика Индерча министра кулгелло Чоудхури. ГДР Пачхьалкхан совета председатела В. Ульбрихтеп ГДР Министрий Совета председатела В. Штофен тIадиллирах цо дIавлар Бангла деш Халкъа Демократически Республика президентага М. Рахманега йохьийта послани.

Послане тIа официально хоам бу, Бангла Деш Халкъа Демократически Республика дунен халкъашта юкъерча правоаш хьакъехьа суверенно шийн лоIаме хилар Германски Демократически Республикас тIаоцаш хиларах.

Дунен халкъашта юкъерча правоеи хьакъехьа Бангла Деш яа Халкъа Демократически Республика тIайшар Бангла Деш халкъо ше мукъаданихара къовсам дIаболабича дена ва бакъдеши хьинаре хьаллоацаши хиикача Германски Демократически Республика халкъа ма хеттара да, йоах послане тIа.

Пекине хьоашалгIа

ВАШИНГТОН, 11 январь. (ТАСС). Къамин кхерамзаллен дешахта вола США президента вокхо вахачера заместитель бригадни генерал А. М. Хейг хинне лаьтта КIийга цIен къаьстта группаца Китая [illegible] тае кхачара селхан Вашингтоне юха цIаккхьчай.

[illegible]

американски тIема-фагарча хийай дерзаршца цхьаие вагIаш дешахта Чжу Энь-лая сурт тIадильна хьо.

«Из зийнараша хетачох, — яхаш ду цуна дувзадениа «Нью-Йорк таймсо», — хIаьнле а деттуз бьина хилара белгало я, Индокитаерча Пекина цхьоагIонзашта хIанз а бомбаш тIеменхкер дешахта [illegible]

Пушна дувзадениа американски газеташа белгалдоаккх [illegible] «Жэньминь жибао» газета тIа американски президентски самолета экипажа [illegible]

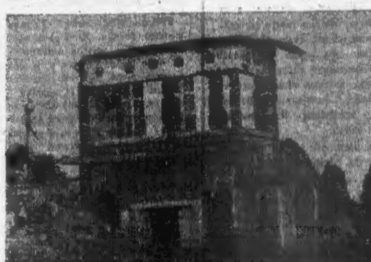

ДРВ. США авиаце цхьа синна дуьхьаз а бомбаш чуйиттий дIахо дов цу а ду нехка кхуьлебьерча дахьа тIа 17-ча параллела улаача Куангбинь яхача провинцена. Укхаза йохаьий Iалдьмате дукха медицински учреждеши, школаш. Чубаха моттиг йозалыр бисаб эзараш ких.

СУРТА ТIА: городе Донгхое американски бомбаша дохадаь рибакий цIеноаш.

ТАСС фотохроника.

Грозненски швейно - производственни объединене цехашта юкъе яьрйача социалистически эздие хьалха лаьтт Ковалева Антонина Ильиничнас кулгалдеча шоллагIа дола коллектив. ДIадахача шера планаш соагIа 29 эзар гарта барий кочамаш тийгай цо. ХIанз февраль бетта чотах хьахьегаш а лата коллектив. Белгалъяьхина дика хьахьегаш я цига мастер Жильцова Раиса Васильевна керте лаьттача участка коллектив. ХIара сменагIа нормаш 110—115 процент хьоачашхьеш хьинарс къахьег хIанаш тегараша Ипполитова Надяс, Резникова Тамарас, кхыбараша.

СУРТА ТIА: цига практике долча 26-ча училищерча дешархочо Малова Зинаида хьехаман деш я мастер Р. Жильцова.

И. Панова сурт.

САКЪЕРДАМЕ ВАХАР

Сакъердама да Нохч-ГIалгIай педагогически училищерча студентий вахар. Аудиторешкара занятеш чакхъяьнначул тIехьагIа училища яоа белар, иллеш, сцена тIа халхараш хул. Цхьаькха а деза ди, хIой дIадахийтан студенташа белгал ца деш. Дукха ха ца еай яхана конституца Де дездинь. Цу дената хетаэь сакъердамеча мероприятей йоккха программа кийчйир студенташа. Из но художественни самодеятельноста фестиваль. Миштта яр из? ХIара классо цар торонешкин хьеший декхар тIадилладар хьаллхе а. Уж декхарийла бар хIара союзни республикие дахача хьамий традицей иллешца, халхарешца белгабуйцадеца хьахьохий.

«Сийлада воккхача Ленина васкет дахь тхоа хилла доттагIал лоаттаде», — яхаш яр фестивала девиз. Фестивала программ оттаер Голц Марие Абрамовна цуна юкъейихьа корттера уйла [illegible]

[illegible] рэш. Воккхача толлаша чакхьийнар фестиваль.

ХIаьз художественни самодеятельноста вIслагIча республиканских хьажара кийчо еш да училищ студенташ. Цар лаьрхIад конституце Дена шоаш кийчъяь хиина фестивала программа кхы а кIоаргъе эргахкха. Училища художественни самодеятельноста долакьашхоша, цар кулгалхоша халхарашца, иллешца, ловзига ьыча искусствеца хьахьохкарда союзни республикий промышленность юртбоахам, географически хьелаш, республикашта юкъара экономически, культурни бокамаш.

Цул соагIа цар лерхI дIахиача хьазача замаи сейт гучъ а доахкаш вежарашха болча республикай тахайяре чIурие вахар хьахьохха.

Цхьан фестивала кийчо ярй бовлаш баи училища студенташ бу болз, хIана ала ша эзабжий студенташа. В. Н. Алешагина кулгалду вокальни кружок а. Цу группе хIана ахаьйтте [illegible]

кружокаь доакъашхой шоай концерти программа кхы а дикагIа чулоацам болаш хиийтара. Цар репертуаре да тайп-тайпарча къамий иллеш.

Бакъда училище художественни самодеятельноста коллективе вахаре дикадар дукха даде а, цхьадола кхоачашбоацараш а кийсну. Масала лерттIа вIашIе. хьыйнахь училище хоpа кружок. Чулоацам кIоарга болаш цу хоpа выступленеш дIадахача шерé. Заняти вIаштIехьъаха хулз хул тхона ха кIезига хиларах. [illegible] ХIанад из [illegible]

[illegible]

С. ДЖАМБУЛАТОВ.

ОАХА БАРКАЛ ОАЛ

Январь бетта шоллагIа ди дар из. Шахьара Грозне йоагIаш № 83—87 йола автобус. Цун шофер вар Албекхаджиев IабдулМалик. ВоагIачарел соаленагIа пассажираш а бахар цу чу. Делагаа тIехьагIа хьо сахьат доьлаш, тхо Гермечуне кхоачаш автобуса хьалхара аьтта чаргхаш [illegible]

[illegible]

А. ХАЖБЕКОВ,

Шалы района, Сержень-Юрт.

Спорт

ШАШКАШ

Эрсий шашкех хьалхара моттиг яккхара ахьаш дIайолаьй вай республика даьагIа волча барайтта шашисто. Царна юкъе ва спорта мастер Н. Петров, мастералла кандидаташ А. Михин, В. Гандулаев, В. Шамов, В. Сиденко, Г. Сааков, Н. Шихарбеев, цхьоалагIа разрад йола В. Зайнабдиев, В. Газалапов, И. Косунов, кхыбараш.

ВархIлагIча шаре дIайолайир керттера судахо Н. Тряшкин вола яхьаш. Хьалхарча минотанка денз ира къовсам эттар шашисташта юкъе. Хьалхарча туре мастералла кандидат волча Гандулаева ловзара 27-ча ходагIа муаIарло дир - цхьоалагIа разряд йолча Хромушина ше эшаэь хиларах. Иштта мешар Сиденко а Саакова ловзаш, Хасуев котьалар Зайнабдиевал. Цхьаькха а кот ца воалаш чакхьалир Михин — Ковтунов; Шамов — Петров партеш.

Хьалхарча туре котбаьлларий аьттув баьлар шоллагIа туре. Мастер волча Гандулаева сиха эшавир Хасуев, Сиденкое эшавир Куриаев, Михина — Зайнабдиев, Ковтунова — Каравидзе, Хромушина — Газалапов, Орлова — Шихарбеев. Цхьаькха кот ца воалаш лаьйир Шубинж Шамова, Петрови Чумаченков, Саакови Косунова.

ХIанз турнирни таблица тIа хьалха латт спортсмен Н. Хромушин. Цун ши очко я.

Йаьш дIахо хьоя я.

В. ЖУК-ТРИПОЛИТОВ,
кхьий керттера секретарь.

СПОРТИВНИ ГИМНАСТИКА

РСФСР школьникий шоаттагIча спартакиада зачетагIа йола спортивни гимнастика яхаш чакхъаьннай укх деношка «Красный молот» завода спорта Дворце. ДикагIа болча гимнастий цIераш яхара къовсам лоаттабеш бар Ростовски область, Нохч-ГIалгIай, Кьабардино-Балкарий АССР, Краснодарски край, автономни республикий, областий спортсменаш.

[illegible]

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

«АГИТАТОРА БЛОКНОТ» № 1

КПСС Нохч-ГIалгIай обкома агитацеи пропагандаи отдела «Агитатора блокнота» укх шерара хьалхара номер араьйнай. Цун хьалхара оагIонаш дIайолалу КПСС ЦК, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета кърда шу дакъал дувцаш советски махкага дайтача моврашалца.

«Агитатора — пятилеткагIа хьаьда» яхача рубрикана кIал я кхоалагIча пятилетке дахьача толамех лаьцача цифрай фактай подборка. «КПСС XXIV съезда общественни производства эффективность лакхъярах» яхача [illegible]

[illegible]

САХЬАТАША НИЙСА, ТЕШАМЕ БОЛХ БЕРГБА

Пензенски сахьатий завода директорана Социалистически Къахьегама Турпалла В. И. КОЛЯДОЦА хиина беседа.

ИскалгIча пятилетка хьалхара шу атта хиниадец Пензенски сахьатеш дерашта. ХIаьта а, сахьатеш арахецара плаи, тIехькхочашъьй цар, уж 45 эзар дукхагIа ара а кхоаш.

Дешна дукхагIа зиза шиха сахьаташ. ХIанз кхийкарех а кхьметтал вахаш боагIарех а ногахьа саг кореаоагIаргаш сахьат домцаш. Из-м кхетадаш я да: вай вахара темп дукхагIа а чIоагIагIа сихьиннай. Цхьа минот а ха еза лоархI илза. Цу деррига хIаниша сахьаташ дераш декхарийла бу нийсен тешамеи болх бергбоа продукци дрaхеца, «Нийсен тешамеи» — яхта я Пензенски завода коллектива девиз.

[illegible]

сахьат араийцад пензенцашна. ВIаь соагIча тайпара хушаш долаш дар сахьаташ. Пачхьалхкеица хьалхьинкарa шоай декхараш цар кхоачашдаьд.

Цхьабаьсда, сахьаташ дераш шоаш раьза боацаш да дукхха хIаьаш. ГIулакх укх тайпара да. Сахьаташ-м — сахьаташ ма дий. ХIанз уж хьаладувл е тIехьадувл дешеш бийсаниеи 40—50 секунд. Кхьметтел соллара лоаттайбоацаш [illegible]

[illegible]

хIана кхах — цар квалификацеи, сакхетамах, дисциплинах тийша да. Предприятие обществени организацей инициативагIа вIашагIкхийнай технико- экономически дьоххаий университет. Цига дешаш ваи бIаь гарга саг вз. Цул соагIа производстве хьалха латтарел вар бIаь соагIа саг ух коммунистически къахьегама школешка деша, 480 гаргга кхалнахболхоа — болх беча кхиархой школе. Предприятера кан бIаьл шовзткъеи итт соагIа болхло инженерашш технекхашш [illegible] кийчлуш ба.

Болхлой къахьегий оасарие 1972 шера, 1970 шерашца кийчарча, дукха соагIа-эшашагIа йоалаш [illegible]

[illegible]

А. РОМАНОВ, (ТАСС корр.)

Пенза.

ТЕЛЕВИДЕНИ

[illegible]

РАДИО

[illegible]

14 январь

6.30 — «Юрта Iуйре». 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хаоттам. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.25 — «Ленинаи некъ» газета обзор. 8.25 — «Социализма ваа- [illegible]

16.30 — «Болхлой вахар» яха радиогазета (эрсий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.14 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.27 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике, гIоалаш Грозне хIоттаз а йолаш, [illegible]

[illegible]

Метеостанция.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный-81. 364051. Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-00; редактора вал. — 3-30-11; жаьпталаба секретара — 3-34-38; партейни вахаран, культуран, промышленностен отдела — 3-43-30; юрта боахама отдела — 3-42-38; кехатий отдела бухгалтерии — 2-00-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографа. Революции проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный-81. 364051, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-00; зам. редактора—3-30-11; ответственного секретаря—3-34-38; отделов партийной жизни культуры и промышленности — 3-43-30; отдела сельского хозяйства— 3-42-38; отдела писем и бухгалтерии — 2-00-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ0509. Заказ № 202.